

Nors vasara dažnai siejama su atostogomis ir lėtesniu tempu, šiemet ji tapo aktyvesnio vartojimo laikotarpiu. Naujausi „Luminor“ banko duomenys rodo, kad Lietuvos gyventojai šių metų birželį išleido gerokai daugiau nei pernai tuo pačiu metu. Plačiau apie augančias išlaidas, pirkimo elgsenos pokyčius ir tai, ką jie gali reikšti šalies ekonomikai, pasakoja „Luminor“ vyriausiasis ekonomistas Lietuvoje Žygimantas Mauricas.

Lietuvos gyventojai šių metų birželį išleido daugiau nei prieš metus, rodo „Luminor“ banko kortelių duomenys. Bendras išlaidų augimas fiksuojamas pagrindinėse kasdienio vartojimo srityse – nuo maisto prekių iki laisvalaikio paslaugų. Pasak Ž. Maurico, kortelėmis atsiskaitoma ne tik dažniau, bet ir už brangesnius pirkinius, o augančios vidutinės transakcijos vertės liudija apie vis aktyvesnį vartotojų elgesį.

„Oficialūs statistiniai duomenys taip pat rodo, kad lietuviai yra linkę vis plačiau atverti savo pinigines. Pavyzdžiui, mažmeninės prekybos augimas birželio mėnesį padidėjo iki 8,2 proc. – tai sparčiausias augimas šiais metais“, – sako Ž. Mauricas.

Nuo kasdienybės iki laisvalaikio

Šią vasarą lietuviai vartojimo prekėms išleido gerokai daugiau – palyginus su praėjusių metų birželiu, išlaidos išaugo beveik ketvirtadaliu (24 proc.). Maistui ir gėrimams, taip pat laisvalaikiui bei kelionėms – padidėjo po 12 proc.

Lyginant vidutinę vieno atsiskaitymo sumą Baltijos regione, Lietuvos gyventojai išleidžia daugiausiai iš visų trijų šalių. Pavyzdžiui, 2025 m. birželį vienas apsilankymas Lietuvos kavinėse ir restoranuose siekė vidutiniškai 16,5 Eur, Latvijoje 14,3 Eur, o Estijoje – 14,9 Eur. Maisto prekių parduotuvėse Lietuvos žmonės vieno pirkimo metu vidutiniškai išleido 17,3 Eur – tai daugiau nei Latvijoje (14,7 Eur), tačiau kiek mažiau nei Estijoje (18,9 Eur).

Auga ne tik vartojimas, bet ir infliacija

Vis dėlto, ne visi prekybininkai vienodai pajuto Lietuvos gyventojų dosnumą. Pasak eksperto, vėsus ir lietingas birželis sulėtino restoranų ir barų apyvartos augimą – vidutinė atsiskaitymo suma juose išaugo vos apie 7,65 proc. Be to, darganota vasaros pradžia bei metų pradžioje šoktelėję akcizai mažino degalų pardavimus.

Prekyba maisto produktais taip pat augo gana kukliai, gyventojams protestuojant prieš vėl pradėjusias kilti maisto kainas – maisto kainos Lietuvoje birželio mėn. buvo 5,0 proc. didesnės nei prieš metus.

„Visgi, ne maisto prekių apyvartos šuolis buvo įspūdingas ir siekė net 18,8 proc. Šį šuolį lėmė keletas veiksnių. Pirma, vėsus ir lietingas oras paskatino gyventojus daugiau laiko praleisti prekybos centruose. Antra, ne maisto prekių kainos iš esmės neaugo, tad jų įperkamumas didėjo. Dalis gyventojų galimai baiminosi brangsniančių produktų dėl kalbų apie prasidėsiantį pasaulinį prekybos karą, tad suskubo įsigyti prekių prieš išgaliojant importo muitams – šių metų birželį maisto prekėms gyventojai išleido apie 7,36 proc. daugiau nei prieš metus“, – teigia ekonomistas.

Taip pat ne maisto prekių prekybos apimtis didino ir itin didelis būsto rinkos aktyvumas – tai iliustruoja spartus baldų bei buitinės technikos pardavimų augimas. Anot Ž. Maurico, stambesnių prekių įsigijimą paskatino sumažėjusios palūkanų normos.

„Spartesnis namų ūkių vartojimo augimas leidžia palaikyti gana solidų Lietuvos ekonomikos augimą, o vartojimo mokesčiai dosniai papildo Lietuvos biudžetą. Visgi, plačiai atvertos gyventojų piniginės skatina infliacinius procesus, tad kyla grėsmė, kad infliacija šių metų antrąjį pusmetį gali ir toliau augti ir galbūt pasiekti psichologinę 5 proc. ribą. Dosnus gyventojų išlaidavimas taip pat gali sukelti ekonomikos perkaitimą, po kurio neišvengiamai ateis rudeniška vėsa“, – pastebi ekspertas.

